

Fra fagarbeid til løsarbeid?

Byggfagene og utviklingen på 2000-tallet

Hedda Haakestad

Senter for profesjonsstudier, OsloMet

Fafo

Det brenner i håndverksyrkene | Eivind Andersen og Thomas Hylland Eriksen

Eivind Andersen
Thomas Hylland Eriksen

10. januar 2020

Ansettelsesmodeller basert på innleie, stimulerer til kortsiktighet og dårlig kvalitet. De oppmuntrer ingen til å ta fagutdanning.

Dør norske håndverkere ut?

- Jeg er Oslos «eneste» norske murer

Murer Eirik Kornmo mener utnyttelse av ufaglærte utlendinger i dyp nød ødelegger byggebransjen.

Malerkomplekset

For første gang har myndighetene gått til samlet aksjon mot håndverksfirmaer i privatmarkedet. Seriose malerfirmaer som familiebedriften Lunde er blitt en **utrydningstruet art**.

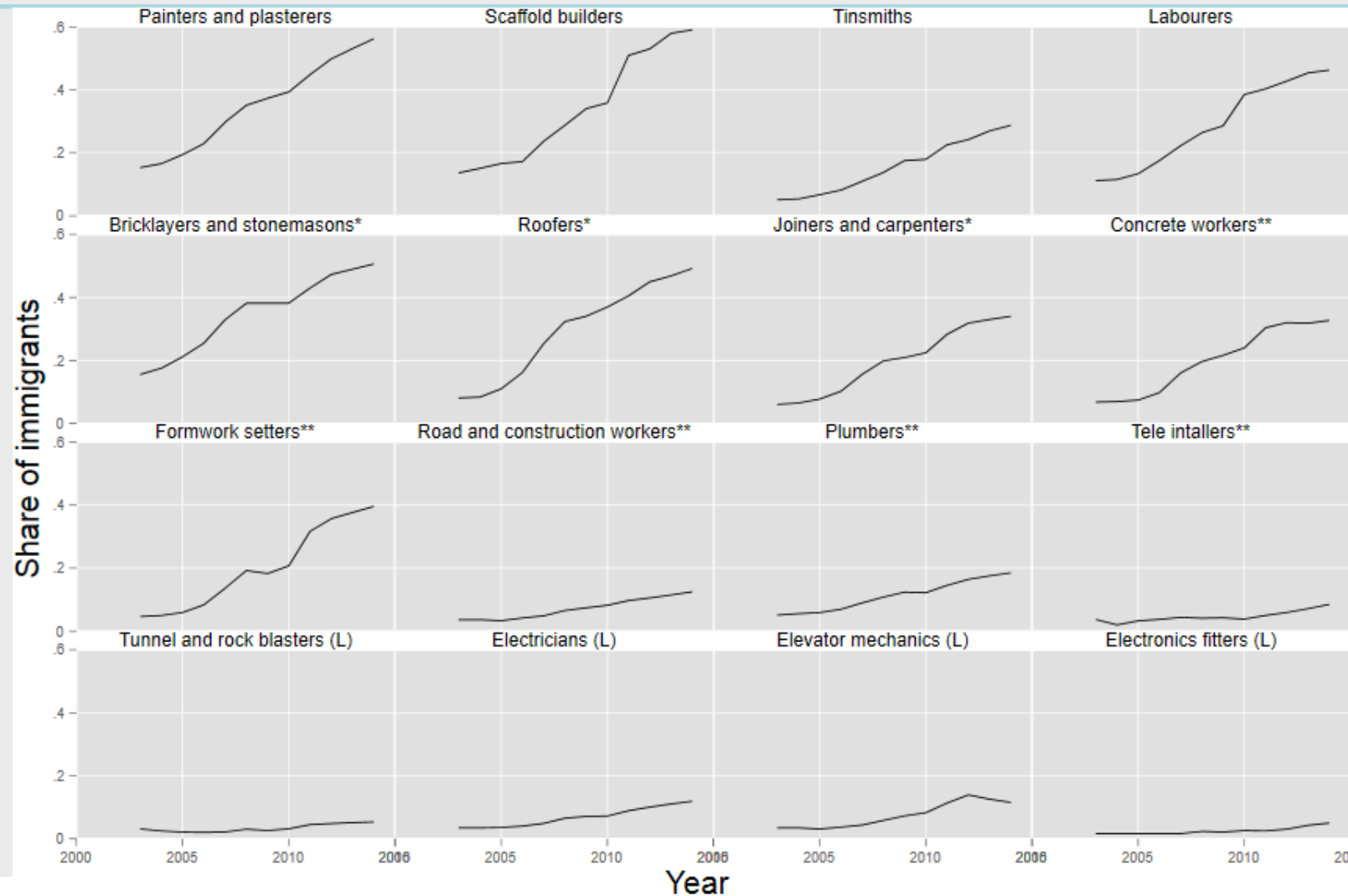

Hva er et fag?

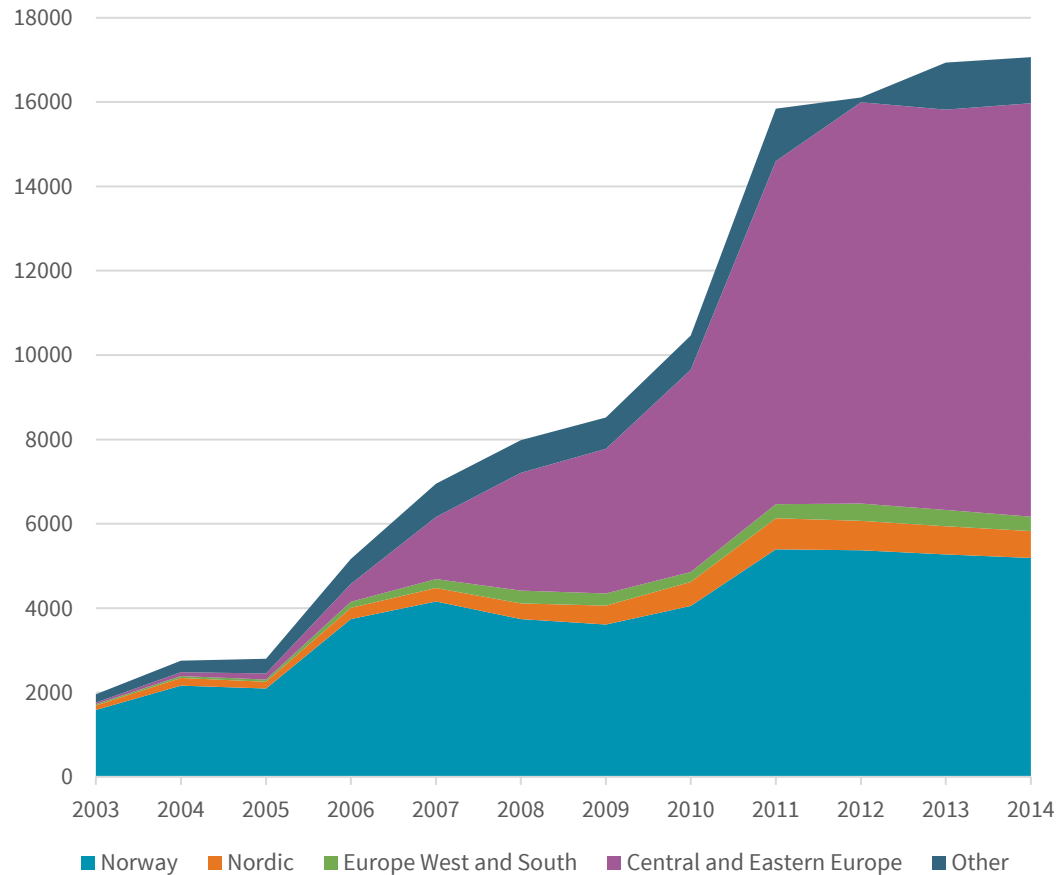

- Bred oppgavebase
- Institusjoner
- Faglig-sosialt kollektiv

Innvandring til byggfagene – stor variasjon etter kompetansekrav

Innleie: «jacks of all trades, masters of none»

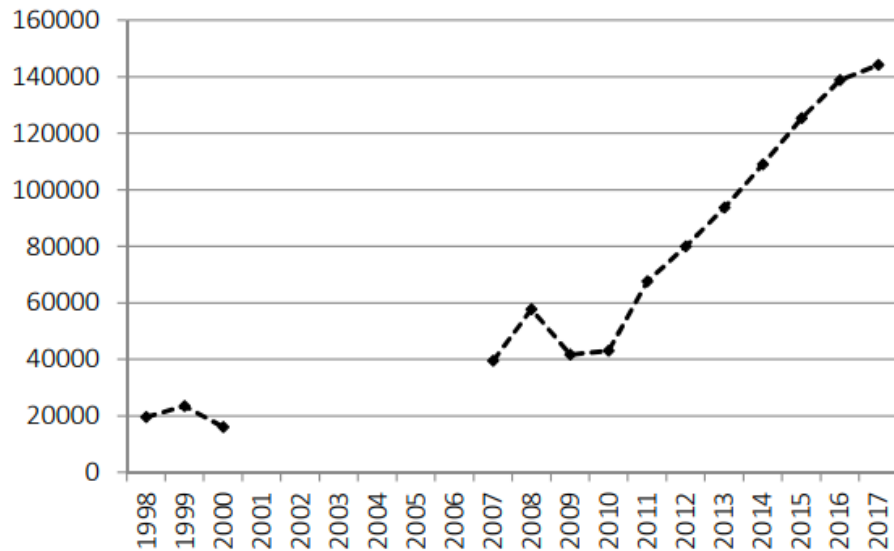

Jeg må gjøre alle slags ting. Snekring, muring, taktekking, montere stillas... De (firma som leier inn) spør aldri hva du kan eller ikke kan. Hvis du ikke får det til, er det ditt problem.

Arbeidsinnvandrere ansatt i bemanningsbyrå

Underentreprise: oppsplitting

Kjøp av UE i millioner NOK

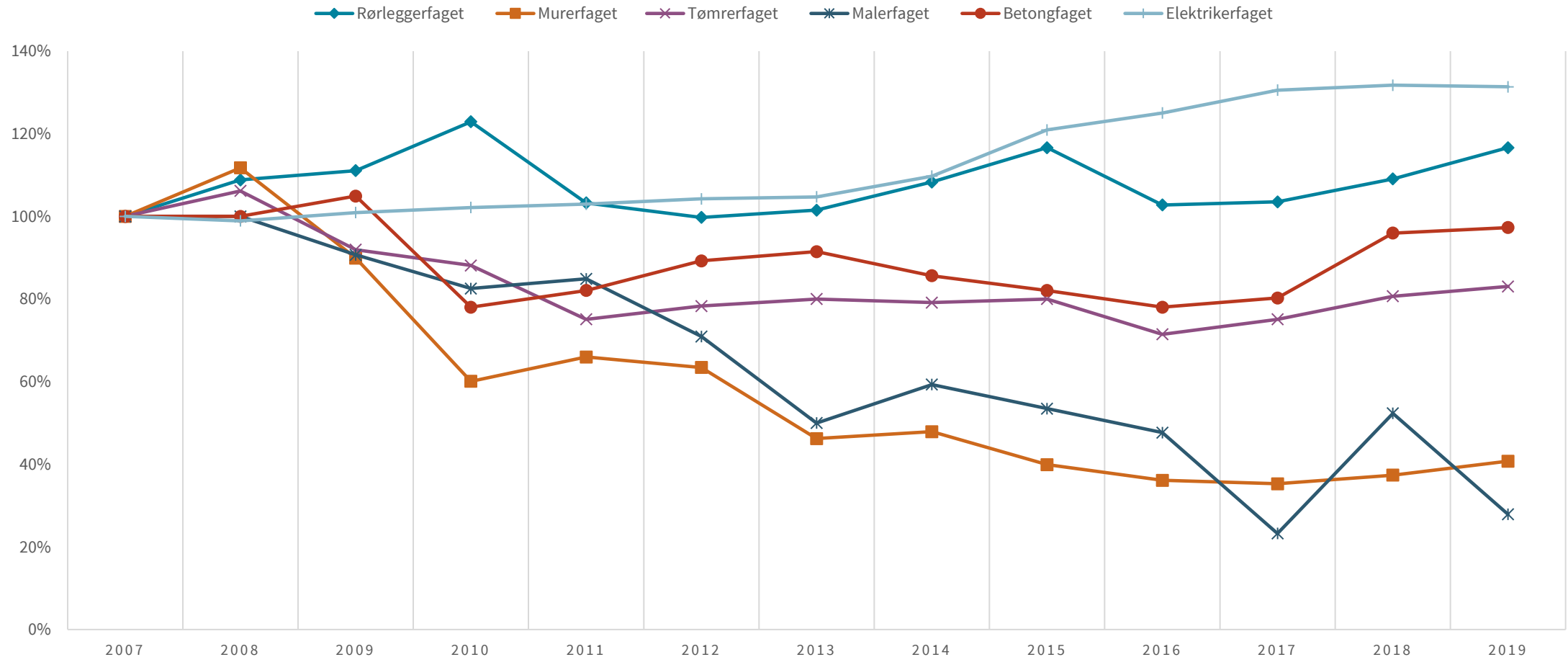
Source: Statistics Norway.

Vi er et lite land med lite folk. Ergo så hvis vi skal begynne å gjøre det sånn at noen legger flis, noen legger puss og andre igjen legger tegl, så vil det være flere som ikke har jobb i perioder.... Mens de som blant annet har kommet fra Polen, og kosovoalbanerne, har vært flinke til å pusse, har de ikke vært så flinke til å legge teglstein pent, for nedover der så er det veldig mye puss.... De er spesialister, så klart at når du har holdt på med det ene av de tre tingene i tyve år, og så søker lykken i Norge, så tar du jo det som du er god på, og det du har holdt på med hele livet ditt. Så ja, det er nok kanskje flere firmaer som på bakgrunn av det jobber med en av de tre tingene, det er det nok. Men utdanner du læregutter her i Norge ... de er mest tjent med at en murer kan alle tre tingene.... Det er det jeg ser på som viktigst for murerfaget. At vi ikke spesialiserer det.

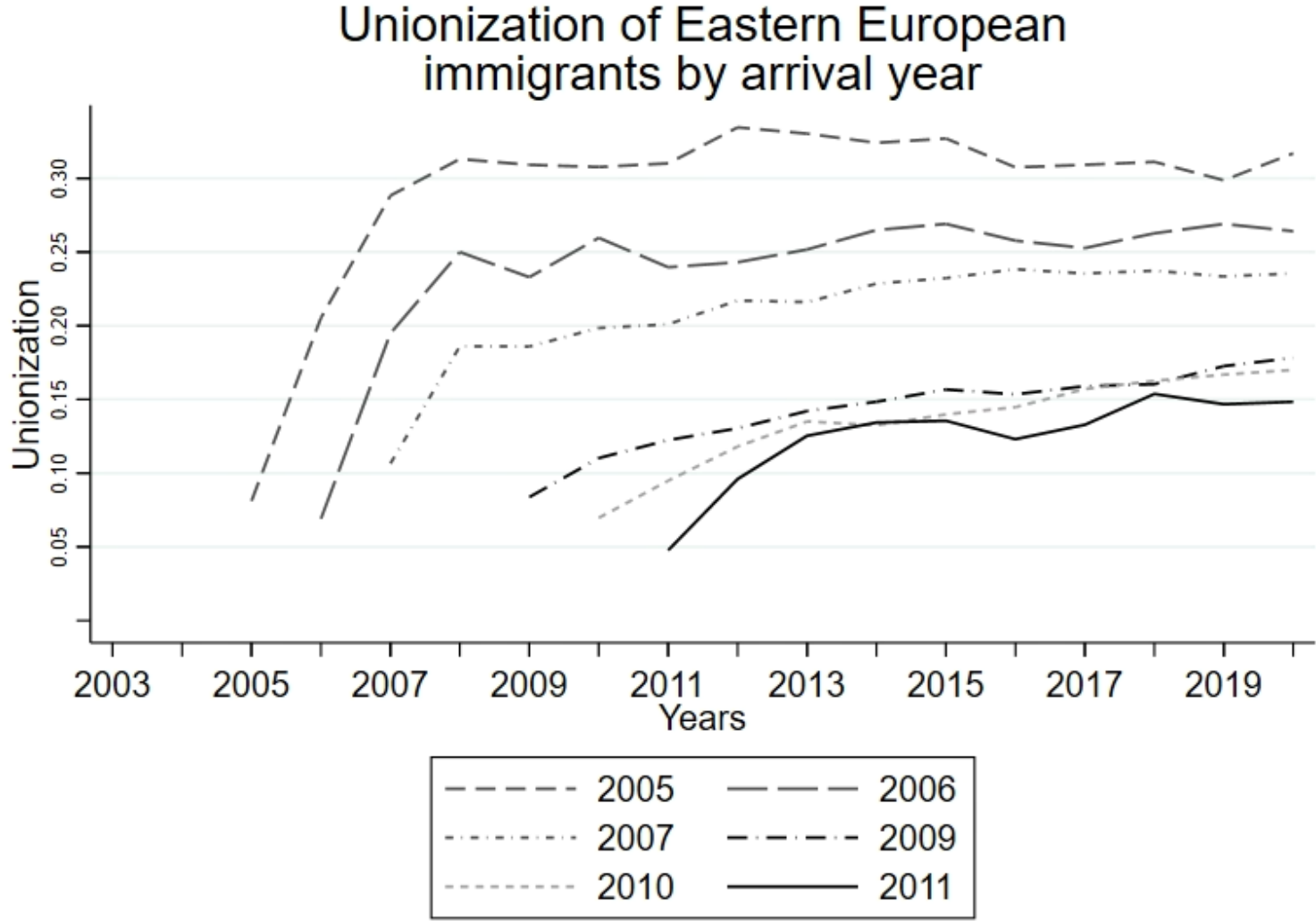
Murermester i stor entreprenørbedrift

Rekrutteringssvikt i fag med mange innvandrere

Søkere med ungdomsrett til vgs etter fag 2007-2019

Kraftig nedgang i fagorganisering over tid

Språklig segregering truer rekruttering

Jeg var på et prosjekt oppe i Bogstadveien her i fjor, og da traff jeg en læregutt som bare hadde vært ute i et halvt års tid. Og dette er ganske gjentakende rundt om kring – at når jeg spør «ja, hva syns du?», så sier han «ja, nei hadde jeg visst dette, så hadde jeg aldri begynt i læra». «Hvorfor?» spør jeg da. «Nei jeg er den eneste nordmannen på denne anleggsplassen. Jeg er den eneste. Altså alle andre fag – jeg klarer ikke kommunisere en gang. Jeg må kunne mange språk

Elektromontørenes forening Oslo og Akershus

Konklusjon

- Innvandring har ført til mer innleie og spesialiserte firma
- Splitter opp fagene
- Ingen generell rekrutteringskrise, men dramatisk i noen fag
- Forsterkes av språklig segregering
- Innvandrernes fagorganisering svekket over tid
- Store forskjeller mellom fag etter kompetansekrav
- Bør det stilles strengere krav om språk og fagkunnskaper?

